

ÖNCE SELAM SONRA KELAM

وَإِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا

Şayet size selam verilirse, siz de ondan daha güzel bir tarzda selamı alın, en azından verilen selâmın misli ile karşılık verin. Şüphesiz ki Allah, her şeyin hesabını hakkıyla arar. (Nisa, 4/86)

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَفْشُوا السَّلَامَ وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ وَصَلُوا
الْأَرْحَامَ وَصَلُوا بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ

Efendimiz şöyle buyurmuşlardır: “Ey İnsanlar! Selamı aranızda yaygın hale getirin, sofranız herkese açık olsun, çokça ikram edin, sıla-ı rahimde de kusur etmeyin, bir de, insanların uykuya daldıkları anlarda, gecelerin karanlığını namazla delin, böylece selamete Cennet’e girersiniz!” (İbn-i Mâce, Et’ime, 1; Dârimî, Salât, 156)

Muhterem Müslümanlar! Hutbemiz, Selam hakkındadır.

Selâm kelimesi, Esmâ-ı Hüsnâ'dan olup, ayıp ve kusurdan, korku ve endişeden emin olma, emniyet ve sulh içinde bulunma manalarına gelir.

Selam Duadır: Bir mü'minin diğerine “es-Selâmü aleyküm” demesi “Allah’ın selâmı senin üzerine olsun; Allah seni her türlü kazâ ve beladan korusun; selamete yaşayıp emniyet ve güven içinde Cennet’e dahil olasın” şeklindeki niyet ve mülâhazalarla dua etmesidir. Diğerinin de, “Ve aleykümü’s-selâm ve rahmetullahi ve berakâtüh” diyerek “Allah’ın selâmı, rahmet ve bereketi seninle de beraber olsun; benim için istediklerinin kat kat fazlasını

Allah sana da lütuf buyursun” türünden nezih duygularla mukabelede bulunması demektir.

"Selâm", aynı zamanda **Cennetin en güzel kelâmlarından biridir**. Cennet'teki en güzel söz, mü'minlerin Rahîm Rab'lerinden işitecekleri **"selâm"** sözüdür. Yasin suresindeki **سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ** "Rabb-i Rahim'den sözle olan bir selâm yine onlara..." ayeti bunu ifade etmektedir. (Yâsin,58)

Kur'an-ı Kerim, **Cennet ehlinin** karşılanışını, meleklerin onlara **"Selâmun aleyküm, Selam olsun sizlere, ne mutlu size!"** (Zümer;73) deyişlerini anlatmış ve adeta her selam sözü **meleklerin, ehl-i imanı**, selam yurdunda karşılamalarını hatırlatır olmuştur.

Bir başka ayeti kerimede Cenâb-ı Allah; **"Ey iman edenler! Kendi evleriniz dışındaki evlere, sahiplerinden izin isteyip onlara selam vermeden girmeyin."** (Nûr, 27) Diyerek müminleri ikaz etmiştir.

Hutbemizin başında okuduğumuz ayeti kerimede ve daha başka âyetler de emredildiği gibi, Müslümanların daima insancıl ve nezaketli davranış göstermeleri gerekir. **Selam veren kimseye, daha candan, daha güzel, daha başka kelimeler ilave ederek, en azından onunki kadar güzel karşılık verilmelidir.**

İmran b. Husayn, selam kelimelerini çoğaltmanın fazileti ile ilgili, Efendimizin huzurunda şahit olduğu şu hadiseyi anlatır: Bir adam Peygamber Efendimize gelip:

- **"Esselâmü aleyküm"** dedi. Peygamberimiz de aynı şekilde mukabelede bulundu ve selâm veren oturdu. Efendimiz: **"On sevâb kazandı"** buyurdu.

Sonra bir başkası gelip: -"**Esselâmü aleyküm ve rahmetullah**" dedi. Peygamber (s.a.s) aynı şekilde cevap verince oturdu. Efendimiz: "**Yirmi sevâb kazandı**", buyurdu.

Sonra bir adam daha gelerek: -"**Esselâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtühü**" dedi. Efendimiz (s.a.s) de yine aynı şekilde cevap verince selâm veren oturdu. Efendimiz: "**Otuz sevâb kazandı**", buyurdu. (Ebu Davud,Edeb,143.Tirmizi, Isti'zan, 2)

Rasûl-ü Ekrem (s.a.s) Efendimiz, pek çok hadislerinde selâmın önemi ve yaygınlaştırılmasının gereği üzerinde durmuştur. "**İman etmedikçe Cennete giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe, olgun bir imana sahip olamazsınız. Size, yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir şeyi haber vereyim mi? Aranızda selâmı yayınız!...**" buyurmuştur. (Müslim, İman, 93) Peygamber Efendimiz "**Efşû's-Selâm**" diyerek, dilimizde de kullandığımız "**fâş**" kelimesinin farklı bir kipiyle selâmı yaygınlaştırmamızı, **uğradığımız her yerde emniyet telkin etmemizi, tanışsak da tanımasak da karşılaştığımız herkese selam vermemizi ve selâmı hiç terk etmediğimiz bir adet haline getirmemizi emretmiştir.**

Halk arasında kullanılan, "**Emniyete ve güvenliğe geldiniz, burada rahat edebilirsiniz; size teminat veriyoruz**" manasına gelen "**merhaba**" veya "günaydın", tünaydın" ya da bugün onların yerine kullanılmaya başlanan "**iyi günler**" ve "**iyi geceler**" gibi sözler de gönül almaya vesile olabilir; onlarla selamlaşmak, muhatabı görmezlikten gelerek hiç kâle almıyormuşçasına sessizce çekip gitmekten daha iyidir. **Farklı dili konuşan ve farklı kültürü yasayan insanlarla karşılaştığımızda, onlarla anladıkları dilden selamlaşma**

insani ve İslami bir sorumluluktur, buna özellikle dikkat etmek hepimizin vazifesidir.

Fakat, selamlama için kullandığımız bu kelimelerden hiçbiri “**Es-Selâmu aleyküm!**” demek kadar derin manalar taşımaz ve selamın yerini dolduramaz.

Selamla ilgili bazı hatırlatmalar:

Efendimiz; yalnızca dışarıda değil, herkesin kendi evinde de selam alıp vermesi gerektiğini belirtmiş; yanında büyüttüğü Hazreti Enes’e, “Ailenin yanına girdiğinde selam ver ki, sana ve ev halkına bereket olsun!” buyurmuştur. "*(Tirmizî, İstizân 20)*

“Evlerinize girdiğiniz zaman, Allah katından kutlu, feyizli ve bereketli bir iyi dilek temennisi olarak birbirinize selam verin.” (*Nûr; 61*) ayetine göre de kendi evimize geldiğimizde, kendimize ve evdekilere selâm vermemiz gerekiyor. Akşam yatıp, sabahleyin kalkıldığında da evde bulunan herkese karşılıklı selâm verilir alınabilir. Bir aile ve toplum fertlerinin, birbirlerine bundan daha iyi dilekte bulunmaları düşünülemez.

Peygamber Efendimizin (s.a.s) selâm ile ilgili hüküm ve talimatı şöyledir: "Küçükler büyüklere, binekli atlı veya arabalı olanlar yayalara, yürüyenler, oturanlara; arkadan gelenler yetişince öndekilere, iki grup karşılaştığı zaman, az olanlar çok olanlara önce selam verirler." (*Buhârî, İsti'zân, 4-7; Müslim, Selâm, I*).

Meclislere girişlerde selâm verilir. Mecliste olanlardan biri selâma cevap verirse diğerlerinden bu vazife kalkar. (*Ebu Dâvud, Edeb, 141*). Aksi halde hepsi mes'ul duruma düşmüş

olurlar. **Zira selâm verme sünnet, mukabelede bulunmak ise farzdır. "Şüphesiz ki, Allah katında insanların en iyisi, önce selâm verendir."** (*Ebû Davûd, Edeb, 133*) hadîsinden ise, selâm vermede acele etmenin daha sevap olduğu anlaşılmaktadır.

Selâm; îadesi mümkün olmayan hallerde verilmemelidir. Bu durumlar: Kur'ân okuyan, hutbe dinleyen, namaz kılan, yemek yiyen, selâm alamayacak derecede rahatsız olanlar ve hevesine râm olmuş şekilde yaşayanlar ki Efendimiz (s.a.s): **"İçki içene (içerken) selâm vermeyin..."** buyurmuşlardır. (*Buhari, Kitabu'l-İsti'zân*)

İslâmî âdâba göre bir gruptan ayrılırken ayrılan kişi tarafından da selâm verilmesi gerekmektedir (*Ebu Dâvud, Edeb, 139*)

Gerek âyetlerden ve gerekse hadîslerden anlaşıldığına göre **Selam; insanların kalplerindeki kin ve nefreti eritecek, aradaki soğuklukları giderecek ve gönüllerde bir sıcaklık hasıl edecek en önemli unsurlardan biri olarak sayılmıştır. Öyleyse, Kur'an'ın öğrettiği o derin muhtevalı beyanla insanları selamlamaya önem verelim....** Kim bilir, belki çarşıda, pazarda önümüze gelen herkese emniyet ve güven vaat ettiğimiz zaman, bizim için de öbür âlemlerde bir kısım emniyet kapıları açılıyordur. Bizim bir selamımıza mukabil yüzlerce melek **"Selam sizin de üzerinize olsun" diyor ve bize dua ediyorlardır.**

Rabbim bizleri, selam yurdunda selamla karşılanan kullarından eylesin.